

ZAKON O ZAŠTITI VAZDUHA

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(1) Ovim zakonom uređuje se zaštita i upravljanje kvalitetom vazduha i određuju mjere, način organizovanja i kontrola sprovođenja zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha kao prirodnog dobra od opšteg interesa koje uživa posebnu zaštitu.

(2) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na zagađenja prouzrokovana radioaktivnim materijama, industrijskim udesima i elementarnim nepogodama.

Član 2.

Zaštita vazduha ostvaruje se:

a) uspostavljanjem, održavanjem i unapređivanjem jedinstvenog sistema upravljanja kvalitetom vazduha na teritoriji Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika),

b) očuvanjem i poboljšanjem kvaliteta vazduha kroz utvrđivanje i ostvarivanje mjera u oblasti zaštite kako bi se spriječile ili smanjile štetne posljedice po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu,

v) izbjegavanjem, sprečavanjem i smanjenjem zagađenja koja utiču na oštećenje ozonskog omotača i klimatske promjene,

g) praćenjem, pribavljanjem i procjenjivanjem odgovarajućih podataka o kvalitetu vazduha na osnovu mjerenja i standardizovanih metoda,

d) obezbjeđivanjem dostupnosti podataka o kvalitetu vazduha,

đ) izvršavanjem obaveza u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i

e) međunarodnom saradnjom u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha i osiguranjem dostupnosti tih podataka javnosti.

Član 3.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) „vazduh“ je vazduh u troposferi na otvorenom koji ne uključuje vazduh u zatvorenom prostoru,

b) „gasovi sa efektom staklene bašte“ su gasovi koji apsorbuju i reemituju infracrveno zračenje i u atmosferu dopijevaju kao posljedica prirodnih procesa, ali i usljed ljudskih aktivnosti,

v) „gorivo“ je bilo koji čvrst, tečan ili gasoviti sagorljivi materijal koji se koristi za sagorijevanje u pokretnom izvoru zagađenja i postrojenju za sagorijevanje, osim komunalnog i opasnog otpada,

g) „gornja granica ocjenjivanja“ je propisani nivo zagađujuće materije ispod koga se ocjenjivanje može vršiti kombinacijom mjerenja i metoda procjene na osnovu matematičkih modela i/ili drugih mjerodavnih metoda procjene,

d) „granica tolerancije“ je procenat dozvoljenog prekoračenja granične vrijednosti pod propisanim uslovima,

đ) „granična vrijednost“ je najviši dozvoljeni nivo zagađujuće materije u vazduhu, utvrđen na osnovu naučnih saznanja, kako bi se izbjegle, spriječile ili smanjile štetne posljedice po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu i koja se ne smije preći kada se jednom dostigne,

e) „granična vrijednost emisije“ je maksimalno dozvoljena vrijednost koncentracije zagađujuće materije u otpadnim gasovima iz stacionarnih i pokretnih izvora zagađenja koja može biti ispuštena u vazduh u određenom periodu,

ž) „donja granica ocjenjivanja“ je propisan nivo zagađujuće materije ispod koga se ocjenjivanje može vršiti samo pomoću metoda procjene na osnovu matematičkih modela i/ili drugih metoda procjene,

z) „doprinos zagađenju iz prirodnih izvora“ su emisije zagađujućih materija nastale usljed prirodnih događaja kao što su seizmičke i geotermalne aktivnosti, šumski požari, ekstremne vremenske pojave, uključujući polen, koje nisu direktno ili indirektno izazvane ljudskim aktivnostima,

i) „dugoročni cilj“ je nivo zagađujuće materije koji se postavlja kao cilj za duži period, ako primjenom odgovarajućih mjera graničnu vrijednost nije moguće dostići u zadatom roku,

j) „emisija“ je ispuštanje zagađujućih materija u gasovitom, tečnom ili čvrstom agregatnom stanju iz izvora zagađivanja u vazduh,

k) „emisija gasova sa efektom staklene bašte“ je ispuštanje gasova sa efektom staklene bašte iz individualnih i/ili difuznih izvora u vazduh,

l) „zagađujuća materija“ je svaka materija (unesena direktno ili indirektno od strane čovjeka u vazduh) prisutna u vazduhu, koja ima štetne efekte po zdravlje ljudi i životnu sredinu u cjelini,

lj) „zainteresovana javnost“ je javnost na koju rad postrojenja i obavljanje aktivnosti utiče ili je vjerovatno da će uticati, uključujući nevladine organizacije koje se bave zaštitom životne sredine i koje su evidentirane kod nadležnog organa,

m) „indikativna mjerenja“ su mjerenja za koje se postavljaju manje strogi zahtjevi u pogledu kvaliteta podataka od onih koji se zahtijevaju za fiksna mjerenja,

n) „javnost“ su jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, njihova udruženja, organizacije ili grupe,

nj) „koncentracija o kojoj se izvještava javnost“ je nivo zagađujuće materije čije prekoračenje predstavlja opasnost po zdravlje posebno osjetljivih dijelova populacije od kratkotrajne izloženosti, o kojoj je neophodno hitno i odgovarajuće informisanje javnosti,

o) „koncentracija opasna po zdravlje ljudi“ je nivo zagađujuće materije čije prekoračenje predstavlja opasnost po zdravlje ljudi od kratkotrajne izloženosti, pri čijoj se pojavi hitno moraju preduzeti odgovarajuće propisane mjere,

p) „kritični nivo“ je nivo zagađujuće materije zasnovan na naučnim saznanjima, iznad koga se može pojaviti direktan štetan efekat na neke receptore kao što su drveće, druge biljke ili prirodni ekosistemi ali ne na ljude,

r) „maksimalna emisija“ je maksimalna količina zagađujućih materija izražena u kilotonama koja u Republici može biti emitovana u jednoj kalendarskoj godini u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima,

s) „nivo zagađujuće materije“ je koncentracija zagađujuće materije u vazduhu ili njihovo taloženje na površini u određenom periodu, kojima se izražava kvalitet vazduha,

t) „nenamjerno ispuštene dugotrajne organske zagađujuće supstance“ su supstance koje su perzistentne, bioakumulativne i toksične, koje se emituju iz stacionarnih i pokretnih izvora zagađivanja, kao na primjer: polihlorovani dibenzofurani i polihlorovani dibenzodiodoksini, policiklični aromatični ugljovodonici, heksahlorbenzen i polihlorovani bifenili,

ć) „ovlašćeno pravno lice“ je stručna organizacija akreditovana kao laboratorija za ispitivanje, koja posjeduje dozvolu za vršenja monitoringa vazduha i/ili mjerenja emisije, koju izdaje ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo),

u) „operater“ je svako privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje posjeduje ekološku dozvolu izdatu u skladu sa propisom koji reguliše zaštitu životne sredine i koje upravlja postrojenjem, kontroliše ga ili je ovlašćen za donošenje ekonomskih odluka u oblasti tehničkog funkcionisanja postrojenja,

f) „osnovne ruralne lokacije“ su mjerna mjesta udaljena od značajnih izvora zagađenja vazduha koja se koriste za obezbjeđivanje podataka o osnovnim koncentracijama zagađujućih materija na mjestima koja nisu direktno izložena zagađenju vazduha,

h) „osnovne urbane lokacije“ su mjerna mjesta u urbanim područjima na kojima su nivoi izloženosti zagađujućoj materiji opšte gradske populacije reprezentativni,

c) „ocjenjivanje kvaliteta vazduha“ je svaki metod koji se koristi za mjerenja, proračune, prognoze i procjene nivoa zagađujućih materija radi određivanja područja prema nivou zagađenosti,

č) „planovi i programi“ su instrumenti kojima se utvrđuju mjere u cilju dostizanja graničnih i ciljnih vrijednosti, u slučaju da su one prekoračene,

dž) „pokretni izvor zagađivanja“ je motor sa unutrašnjim sagorijevanjem ugrađen u transportno sredstvo ili radne mašine,

š) „postrojenje za sagorijevanje“ je tehnički sistem (ložište) u kome se gorivo oksiduje u cilju korišćenja tako proizvedene toplote,

aa) „prekursori ozona“ su supstance koje doprinose formiranju prizemnog ozona,

ab) „prizemni ozon“ je ozon koji se nalazi u najnižim slojevima troposfere,

av) „supstance koje oštećuju ozonski omotač“ su supstance koje imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača veći od nule, i to: hlorofluorouglenici, drugi potpuno halogenovani hlorofluorouglenici, haloni, ugljen-tetrahlorid, 1,1,1-trihloroetan (metil-hloroform), metil-bromid, bromofluorouglenici, hlorofluorouglenici i bromohlorometan, bilo da su same ili u mješavini, nove, sakupljene, obnovljene ili obrađene, koje se kontrolišu u skladu sa Montrealskim protokolom o supstancama koje oštećuju ozonski omotač,

ag) „stacionarni izvor zagađivanja“ je stacionarna tehnička jedinica, uključujući i postrojenje za sagorijevanje, u kojoj se izvodi jedna ili više aktivnosti koje mogu dovesti do zagađenja vazduha, kao i svaka druga aktivnost kod koje postoji tehnička povezanost sa aktivnostima koje se izvode na tom mjestu i koje mogu proizvesti emisije i zagađenje,

ad) „tolerantna vrijednost“ je granična vrijednost uvećana za granicu tolerancije,
ad) „ukupne taložne materije“ su ukupna masa zagađujućih materija koja je dospjela iz atmosfere na površinu (npr. tla, vegetacije, vode, zgrada i na druga slična mjesta) u datom području u određenom periodu,
ae) „fiksna mjerenja“ su mjerenja koja se vrše na fiksnim lokacijama, kontinuiranim ili povremenim uzimanjem uzoraka u cilju utvrđivanja nivoa zagađujućih materija u skladu sa relevantnim ciljevima kvaliteta podataka,
až) „fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte“ su fluorovani gasovi koji imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača jednak nuli, a koji imaju potencijal globalnog zagrijavanja, i to: fluorougļjovodonici, perfluorougļjenici i sumporheksafluorid i
az) „ciljna vrijednost“ je nivo zagađujuće materije utvrđen kako bi se izbjegli, spriječili ili smanjili štetni efekti po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu u cjelini, koja će biti postignuta u utvrđenom roku.

Član 4.

(1) Zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha obezbjeđuju, u okviru svojih ovlašćenja, Republika, jedinica lokalne samouprave, privredna društva, preduzetnici, kao i druga pravna i fizička lica.

(2) Privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici koji u obavljanju djelatnosti utiču ili mogu uticati na kvalitet vazduha dužni su da: obezbijede tehničke mjere za sprečavanje ili smanjivanje emisija u vazduh; planiraju troškove zaštite vazduha od zagađivanja u okviru investicionih i proizvodnih troškova; prate uticaj svoje djelatnosti na kvalitet vazduha; obezbijede druge mjere zaštite, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuje zaštita životne sredine.

(3) Praćenje kvaliteta vazduha i praćenje emisija u vazduh obavljaju nadležni organi uprave i pravna lica koja imaju dozvolu za obavljanje ove djelatnosti.

II KONTROLA KVALITETA VAZDUHA

Član 5.

(1) Zona predstavlja dio teritorije Republike sa definisanim granicama, određen u cilju ocjenjivanja i upravljanja kvalitetom vazduha koja sa stanovišta kontrole, održavanja i/ili unapređenja stanja kvaliteta vazduha, čini karakterističnu funkcionalnu cjelinu.

(2) Aglomeracija je zona sa više od 250.000 stanovnika.

(3) Aglomeracija može biti i zona sa manjim brojem stanovnika, ako je gustina naseljenosti u toj zoni veća od propisane, te je zbog toga opravdana potreba za ocjenjivanjem i upravljanjem kvalitetom vazduha.

Član 6.

(1) Zone i aglomeracije određuju se na osnovu ocjene kvaliteta vazduha, u zavisnosti od utvrđene gornje i donje granice ocjenjivanja.

(2) Određivanje zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana preispituje se najmanje jednom u pet godina, prema uslovima za monitoring utvrđenim aktom Vlade Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) iz člana 9. stav 3. ovog zakona.

(3) Određivanje zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana preispituje se i u kraćem periodu, u slučaju nastalih promjena u aktivnostima značajnim za povećanje koncentracija zagađujućih materija.

(4) U cilju kontrole, održavanja stanja i/ili unapređenja kvaliteta vazduha Vlada određuje zone i aglomeracije na teritoriji Republike.

Član 7.

(1) U Republici se ocjenjuje kvalitet vazduha s obzirom na nivo zagađujućih materija u zavisnosti od donje i gornje granice ocjenjivanja, i to:

a) u svim zonama i aglomeracijama u kojima nivo zagađujućih materija prelazi gornju granicu ocjenjivanja za te zagađujuće materije, za ocjenjivanje kvaliteta vazduha koriste se podaci dobijeni fiksnim mjerenjima koji se mogu dopunjavati podacima dobijenim tehnikama modelovanja i/ili indikativnim mjerenjima,

b) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod gornje granice ocjenjivanja ustanovljene za te zagađujuće materije, za ocjenjivanje kvaliteta vazduha može se koristiti kombinacija fiksnih mjerenja i tehnika modelovanja i/ili indikativnih mjerenja i

v) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod donje granice ocjenjivanja ustanovljene za te zagađujuće materije, za ocjenjivanje kvaliteta vazduha koriste se tehnike modelovanja i/ili tehnike procjenjivanja.

(2) Izuzetno od stava 1. tačka v) ovog člana, mjerenja se vrše i na osnovim ruralnim lokacijama, udaljenim od značajnih izvora zagađenja vazduha, u cilju obezbjeđenja minimalnih informacija o nivou zagađujućih materija.

Član 8.

Ocjenjivanje kvaliteta vazduha vrši se obavezno u pogledu koncentracija sumpor-dioksida, azot-dioksida i oksida azota, suspendovanih čestica (PM_{10} , $PM_{2.5}$), olova, benzena i ugljen-monoksida, prizemnog ozona, arsena, kadmijuma, nikla i benzo(a)pirena (u daljem tekstu: zagađujućih materija), a može i za druge zagađujuće materije, koje su kao takve utvrđene relevantnim međunarodnim propisima.

Član 9.

(1) U cilju efikasnog upravljanja kvalitetom vazduha uspostavlja se jedinstveni funkcionalni sistem praćenja i kontrole stepena zagađenja vazduha i održavanja baze podataka o kvalitetu vazduha (u daljem tekstu: monitoring kvaliteta vazduha).

(2) Republika i jedinice lokalne samouprave, u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom, obezbjeđuju monitoring kvaliteta vazduha.

(3) Vlada donosi propis kojim utvrđuje uslove za monitoring kvaliteta vazduha na teritoriji Republike, na prijedlog Ministarstva.

(4) Propisom iz stava 3. ovog člana obavezno se utvrđuju:

a) kriterijumi za određivanje minimalnog broja mjernih mjesta i lokacije za uzimanje uzoraka u slučaju fiksnih mjerenja i u slučaju da su fiksna mjerenja dopunjena indikativnim mjerenjima ili postupcima modelovanja,

b) metodologija mjerenja i ocjenjivanja kvaliteta vazduha (referentne metode mjerenja i kriterijumi za ocjenjivanje koncentracija),

v) zahtjevi u pogledu podataka koji se koriste za ocjenjivanje kvaliteta vazduha,

g) način obezbjeđenja kvaliteta podataka za ocjenjivanje kvaliteta vazduha i

d) obim i sadržaj informacija o ocjenjivanju kvaliteta vazduha.

Član 10.

(1) Monitoring kvaliteta vazduha vrše republička i lokalne mreže mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za fiksna mjerenja.

(2) Praćenje kvaliteta vazduha može se obavljati i namjenski indikativnim mjerenjima, na osnovu akta nadležnog organa za poslove zaštite životne sredine kada je potrebno utvrditi stepen zagađenosti vazduha na određenom prostoru koji nije obuhvaćen mrežom monitoringa kvaliteta vazduha.

Član 11.

(1) Za praćenje kvaliteta vazduha na nivou Republike uspostavlja se republička mreža mjernih stanica i/ili mjernih mjesta (u daljem tekstu: republička mreža).

(2) Republička mreža sastavni je dio praćenja kvaliteta životne sredine i finansira se iz budžeta Republike.

(3) Republička mreža uspostavlja se u skladu sa propisom o kontroli kvaliteta vazduha, kojim se određuje broj i raspored mjernih stanica i/ili mjernih mjesta u određenim zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost mjerenja.

(4) U slučaju regionalnog i prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u vazduhu i aerosedimentima u okviru međunarodnih obaveza može se uspostaviti jedna ili više zajedničkih mjernih stanica, koje obuhvataju susjedne zone u našoj i susjednim državama, da bi se dobila neophodna prostorna rezolucija.

(5) Propis iz stava 3. ovog člana donosi Vlada, na prijedlog Ministarstva.

Član 12.

Republičku mrežu čine mjerne stanice i/ili mjerna mjesta za mjerenje:

a) regionalnog i prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u vazduhu i aerosedimentima u okviru međunarodnih obaveza,

b) kvaliteta vazduha u naseljima, industrijskim i nenaseljenim područjima,

v) kvaliteta vazduha u zaštićenim prirodnim dobrima i zaštićenoj okolini nepokretnih kulturnih dobara,

- g) kvaliteta vazduha u područjima pod uticajem određenih izvora zagađivanja, uključujući pokretne izvore i
- d) alergenog polena.

Član 13.

(1) Ministarstvo se stara o sprovođenju propisa o kontroli kvaliteta vazduha u republičkoj mreži.

(2) Ministarstvo obavlja koordinaciju aktivnosti republičke mreže i sarađuje sa drugim organima republičke uprave koji na osnovu posebnih propisa učestvuju u praćenju kvaliteta vazduha, posebno sa organima nadležnim za zaštitu zdravlja ljudi, zaštitu prirode, praćenje meteoroloških uslova i drugo, kao i sa organima jedinica lokalne samouprave.

(3) Praćenje kvaliteta vazduha u republičkoj mreži, u okviru svojih nadležnosti, vrši republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove i ovlašćena pravna lica.

(4) Ovlašćena pravna lica iz stava 3. ovog člana dužni su da podatke o izvršenim mjerenjima dostavljaju republičkoj upravnoj organizaciji nadležnoj za hidrološke i meteorološke poslove.

Član 14.

(1) Jedinica lokalne samouprave na svojoj teritoriji uspostavlja lokalnu mrežu mjernih stanica i/ili mjernih mjesta (u daljem tekstu: lokalna mreža) za praćenje kvaliteta vazduha.

(2) Lokalnu mrežu čine dopunske mjerne stanice i/ili mjerna mjesta koje nadležni organ jedinice lokalne samouprave određuje na osnovu mjerenja ili postupaka procjene za zone i aglomeracije za koje nema podataka o nivou zagađujućih materija, u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima.

(3) Monitoring kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži obavlja se prema propisu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave, a koji mora biti usklađen sa propisom iz člana 11. stav 3. ovog zakona.

(4) Jedinica lokalne samouprave donosi propis o kontroli kvaliteta vazduha na lokalnom nivou, kojim se određuje broj i raspored mjernih stanica i/ili mjernih mjesta u određenim zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost mjerenja uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Član 15.

(1) Sredstva za realizaciju programa kontrole kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži obezbjeđuju se iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

(2) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavlja koordinaciju svih aktivnosti lokalne mreže.

(3) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavlja poslove praćenja kvaliteta vazduha iz stava 1. ovog člana preko ovlašćenog pravnog lica.

(4) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave može da ovlasti pravno lice koje prati rad automatskih stanica, prikuplja i obrađuje podatke dobijene kontrolom kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži pod uslovima koji su propisani aktom iz člana 60. ovog zakona.

(5) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužan je da podatke o rezultatima monitoringa kvaliteta vazduha javno objavi i dostavi republičkoj upravnoj organizaciji nadležnoj za hidrološke i meteorološke poslove.

Član 16.

(1) U slučaju da postoji osnovana sumnja da je došlo do zagađenja vazduha koje može narušiti zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu, moraju se obaviti namjenska mjerenja nivoa zagađujućih materija.

(2) Ministarstvo, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave utvrđuje opravdanost osnovane sumnje iz stava 1. ovog člana i donosi odluku o mjerenjima posebne namjene koja sadrži način i rokove mjerenja, kao i vrstu zagađujućih materija koje je potrebno mjeriti.

(3) Mjerenja posebne namjene Ministarstvo, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavlja preko nadležnih organa republičke uprave ili ovlašćenog pravnog lica.

Član 17.

(1) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave i ovlašćena pravna lica dužni su da podatke o kvalitetu vazduha dobijene kontrolom kvaliteta vazduha iz lokalne mreže, kao i rezultate mjerenja posebne namjene, dostavljaju republičkoj upravnoj organizaciji nadležnoj za hidrološke i meteorološke poslove do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj najkasnije 60 dana od dana isteka kalendarske godine za prethodnu godinu.

(2) Republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužni su da podatke iz stava 1. ovog člana učine dostupnim javnosti i objave u sredstvima javnog informisanja, elektronskim medijima, kao i na svojim veb-stranicama.

(3) Podaci iz stava 1. ovog člana koriste se za ocjenjivanje kvaliteta vazduha, kao i za izradu izvještaja o stanju kvaliteta vazduha i sastavni su dio informacionog sistema o kvalitetu vazduha.

III VRIJEDNOSTI KVALITETA VAZDUHA

Član 18.

(1) Vrijednosti kvaliteta vazduha čine numeričke vrijednosti graničnih vrijednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu, donje i gornje granice ocjenjivanja kvaliteta vazduha, kritičnih nivoa, granica tolerancije i tolerantnih vrijednosti, ciljnih vrijednosti i

dugoročnih ciljeva zagađujućih materija u vazduhu, koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i koncentracija o kojima se izvještava javnost.

(2) Vlada, u cilju upravljanja kvalitetom vazduha, na prijedlog Ministarstva, propisuje vrijednosti kvaliteta vazduha.

(3) Propisom iz stava 2. ovog člana utvrđuju se i rokovi za postizanje graničnih i/ili ciljnih vrijednosti, u slučaju da su one prekoračene.

Član 19.

Granične i/ili ciljne vrijednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu, propisane u skladu sa članom 18. ovog zakona, ne smiju biti prekoračene kada se jednom dostignu.

Član 20.

(1) Ako se u određenoj zoni ili aglomeraciji usklađenost sa graničnim vrijednostima pojedinih zagađujućih materija ne može postići u rokovima određenim aktom iz člana 18. stav 2. ovog zakona, Vlada može, na prijedlog Ministarstva, produžiti rokove za postizanje tih vrijednosti za najviše pet godina samo za tu specifičnu zonu ili aglomeraciju, pod uslovom da je Ministarstvo za tu zonu ili aglomeraciju donijelo Plan kvaliteta vazduha.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana ne smiju se prekoračiti tolerantne vrijednosti propisane aktom iz člana 18. stav 2. ovog zakona.

Član 21.

(1) Prema nivou zagađenosti, polazeći od propisanih graničnih i tolerantnih vrijednosti, a na osnovu rezultata mjerenja, utvrđuju se sljedeće kategorije kvaliteta vazduha:

a) prva kategorija – čist ili neznatno zagađen vazduh gdje nisu prekoračene granične vrijednosti nivoa ni za jednu zagađujuću materiju,

b) druga kategorija – umjereno zagađen vazduh gdje su prekoračene granične vrijednosti nivoa za jednu ili više zagađujućih materija, ali nisu prekoračene tolerantne vrijednosti nijedne zagađujuće materije i

v) treća kategorija – prekomjerno zagađen vazduh gde su prekoračene tolerantne vrijednosti za jednu ili više zagađujućih materija.

(2) Ako za neku zagađujuću materiju nije propisana granica tolerancije, njena granična vrijednost uzima se kao tolerantna vrijednost.

(3) Kategorije kvaliteta vazduha utvrđuju se jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu.

(4) Listu kategorija kvaliteta vazduha po zonama i aglomeracijama na teritoriji Republike donosi ministar nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: ministar) i objavljuje ih u „Službenom glasniku Republike Srpske”, elektronskim medijima, kao i na veb-stranici Vlade i Ministarstva.

Član 22.

(1) U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha prve kategorije sprovode se preventivne mjere radi sprečavanja zagađivanja vazduha preko graničnih vrijednosti.

(2) U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha druge kategorije sprovode se mjere za smanjenje zagađivanja vazduha radi dostizanja graničnih vrijednosti, kao i smanjenja do ispod graničnih vrijednosti.

(3) U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha treće kategorije sprovode se mjere za smanjenje zagađivanja vazduha radi kratkoročnog postizanja tolerantnih vrijednosti i dugoročnog obezbjeđivanja graničnih vrijednosti.

Član 23.

U slučaju da se prekorači koncentracija o kojoj se izvještava javnost utvrđena aktom iz člana 18. stav 1. ovog zakona ili koncentracija pojedine zagađujuće materije opasne po zdravlje ljudi, Ministarstvo i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužni su da obavijeste javnost putem radija, televizije, dnevnih novina, interneta i/ili na drugi pogodan način.

Član 24.

(1) Ministar jednom godišnje donosi Listu zona i aglomeracija u kojima su ustanovljena prekoračenja graničnih vrijednosti kvaliteta vazduha koja potiču iz prirodnih izvora.

(2) Lista zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana donosi se na osnovu podataka o koncentracijama i izvorima, kao i dokaza koji pokazuju da se ova prekoračenja mogu pripisati prirodnim izvorima.

(3) Ministar propisuje način vođenja evidencije o podacima iz stava 2. ovog člana.

(4) Ukoliko se prekoračenja graničnih vrijednosti mogu pripisati prirodnim izvorima, takva prekoračenja ne smatraju se prekoračenjima u smislu ovog zakona.

Član 25.

(1) Ministar donosi Listu zona i aglomeracija za period od pet godina u kojima se granične vrijednosti RM_{10} frakcije suspendovanih čestica u vazduhu prekoračuju zbog podizanja prašine prouzrokovane posipanjem puteva pijeskom i solju u zimskom periodu.

(2) Lista zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana utvrđuje se na osnovu podataka o koncentracijama i izvorima, kao i dokaza koji pokazuju da se ova prekoračenja mogu pripisati posipanju puteva pijeskom i solju u zimskom periodu.

(3) U zonama i aglomeracijama u kojima su granične vrijednosti RM_{10} frakcije suspendovanih čestica u vazduhu prekoračene zbog podizanja prašine prouzrokovane

posipanjem puteva pijeskom i solju u zimskom periodu, takva prekoračenja ne smatraju se prekoračenjima u smislu ovog zakona.

IV STRATEGIJA, PLANOVI I PROGRAMI

Član 26.

- (1) Instrumenti politike i planiranja zaštite vazduha su:
 - a) Strategija zaštite vazduha,
 - b) planovi kvaliteta vazduha,
 - v) kratkoročni akcioni planovi,
 - g) Republički program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih republičkih emisija zagađujućih materija i
 - d) planovi operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih postrojenja.
- (2) Strategija zaštite vazduha, planovi kvaliteta vazduha i kratkoročni akcioni planovi donose se u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta vazduha i izbjegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu.
- (3) Republički program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih republičkih emisija zagađujućih materija, i to: sumpor-dioksida (SO₂), azotnih oksida (NO_x), isparljivih organskih jedinjenja i amonijaka (NH₃), donosi se u cilju usaglašavanja ukupnih emisija u Republici sa utvrđenim godišnjim maksimalnim republičkim emisijama zagađujućih materija.
- (4) Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih postrojenja donosi operater u cilju preduzimanja mjera za smanjenje zagađenja vazduha, primjene određenih tehničko-tehnoloških rješenja i planiranja troškova smanjenja emisija.

Član 27.

- (1) Strategija zaštite vazduha (u daljem tekstu: Strategija) je osnovni dokument na osnovu kojeg se donose planovi kvaliteta vazduha, kratkoročni akcioni planovi i programi za smanjenje emisija zagađujućih materija u vazduh i koji moraju biti u saglasnosti sa njom.
- (2) Strategija se usklađuje sa drugim republičkim, opštim i sektorskim planovima i politikama.
- (3) Vlada priprema prijedlog Strategije koji donosi Narodna skupština Republike Srpske za period od šest godina.

Član 28.

- (1) Strategija je dokument kojim se obezbjeđuju uslovi za uspostavljanje institucionalnog sistema na osnovu kojeg se preduzimaju mjere za izbjegavanje, sprečavanje ili smanjenje zagađenja vazduha i štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu u cjelini, na teritoriji Republike.
- (2) Strategija obavezno sadrži:

- a) opšte informacije (podatke o lokacijama, klimatske i topografske podatke, broj stanovnika, mjerne stanice i/ili mjerna mjesta),
- b) ključne elemente za procjenu trenutnog stanja kvaliteta vazduha,
- v) ciljeve koji treba da se postignu,
- g) aktivnosti koje je potrebno preduzeti radi postizanja zadatih ciljeva,
- d) dugoročne i kratkoročne mjere za sprečavanje, ublažavanje i kontrolu zagađivanja vazduha,
- đ) vremenski okvir u kojem će se prenijeti zahtjevi kvaliteta vazduha koji se primjenjuju u Evropskoj uniji,
- e) vremenski okvir za postizanje zadatih ciljeva koji se tiču kvaliteta vazduha,
- ž) zahtjeve za integrisanjem ciljeva i mjera zaštite kvaliteta vazduha u druge sektorske politike,
- z) istraživanja koja je neophodno sprovesti u cilju realizacije Strategije i postizanja zadatih ciljeva,
- i) način izvještavanja o realizaciji Strategije,
- j) postupke evaluacije izvještaja,
- k) razloge za preispitivanje i korigovanje strateških opredjeljenja i
- l) prikaz izvora i načina korišćenja sredstava i drugih resursa neophodnih za realizaciju strateških ciljeva.

Član 29.

- (1) Realizacija Strategije ostvaruje se donošenjem akcionog plana za zaštitu vazduha, atmosfere i suzbijanje klimatskih promjena, koji donosi Vlada.
- (2) Akcioni plan iz prethodnog stava sadrži:
 - a) konkretne mjere koje se preduzimaju radi realizacije ciljeva Strategije,
 - b) rokove za realizaciju ciljeva Strategije i
 - v) nosioce aktivnosti.
- (3) Nositelj izrade plana iz stava 1. ovog člana je Ministarstvo u saradnji sa drugim nadležnim organima.

Član 30.

- (1) Vlada podnosi izvještaj o realizaciji Strategije Narodnoj skupštini Republike Srpske svake tri godine.
- (2) Izvještaj iz stava 1. ovog člana Vlada stavlja na uvid javnosti u skladu sa odredbama ovog zakona, a mišljenje javnosti uzima se u obzir prilikom donošenja odluke o preispitivanju i korigovanju strateških opredjeljenja.

Član 31.

- (1) Planovi kvaliteta vazduha sadrže naročito:
 - a) podatke o lokaciji (području) povećanog zagađenja,
 - b) osnovne informacije o zoni i aglomeraciji,
 - v) podatke o vrsti i stepenu zagađenja,
 - g) podatke o izvoru zagađenja,

- d) analizu situacije i faktora koji su uticali na pojavu prekoračenja,
- đ) detalje o mjerama ili projektima poboljšanja koji su postojali prije stupanja na snagu ovog zakona,
- e) detalje o mjerama ili projektima koji su primijenjeni sa ciljem smanjenja zagađenja nakon stupanja na snagu ovog zakona,
- ž) detalje o mjerama ili projektima koji se planiraju u dugoročnom periodu,
- z) organe nadležne za razvoj i sprovođenje plana i
- i) listu dokumenata, publikacija i slično, kojima se potkrepljuju podaci navedeni u planu.

(2) Planovi kvaliteta vazduha mogu da sadrže i mjere propisane kratkoročnim akcionim planovima iz člana 34. ovog zakona.

(3) U slučaju prekoračenja onih graničnih vrijednosti za koje je rok za postizanje već istekao, planovima kvaliteta vazduha utvrđuju se odgovarajuće mjere, kako bi se skratio period prekoračenja.

(4) Planovima kvaliteta vazduha mogu se utvrditi specifične mjere namijenjene zaštititi osjetljivih grupa stanovništva, posebno djece.

Član 32.

(1) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave donosi Plan kvaliteta vazduha u zonama i aglomeracijama u kojima je vazduh treće kategorije, odnosno kada zagađenje vazduha prevazilazi efekte mjera koje se preduzimaju, odnosno kada je ugrožen kapacitet životne sredine ili postoji stalno zagađenje vazduha na određenom prostoru, sa ciljem da se postignu odgovarajuće granične vrijednosti ili ciljne vrijednosti utvrđene aktom iz člana 18. stav 2. ovog zakona.

(2) Plan iz stava 1. ovog člana donosi se na osnovu ocjene stanja kvaliteta vazduha i obuhvata sve glavne zagađujuće materije i glavne izvore zagađivanja vazduha koji su doveli do zagađenja.

(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, nadležni organ jedinice lokalne samouprave ne donosi Plan kvaliteta vazduha u slučaju prekoračenja iz člana 24. stav 2. i člana 25. stav 2. ovog zakona, osim u slučaju da se prekoračenja mogu pripisati i drugim izvorima suspendovanih čestica RM_{10} , a ne samo posipanju puteva pijeskom i solju u zimskom periodu.

(4) Ministarstvo daje saglasnost na planove kvaliteta vazduha iz stava 1. ovog člana.

Član 33.

(1) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave donosi kratkoročne akcione planove u zoni ili aglomeraciji koja se nalazi na njihovoj teritoriji u slučaju da:

- a) postoji opasnost da nivoi zagađujućih materija u vazduhu prekorače jednu ili više koncentracija opasnih po zdravlje ljudi utvrđenih propisom iz člana 18. stav 2. ovog zakona,

- b) postoji opasnost da se prekorači koncentracija prizemnog ozona opasna po zdravlje ljudi, utvrđena propisom iz člana 18. stav 2. ovog zakona, ako nadležni organ

procijeni, uzimajući u obzir geografske, meteorološke i ekonomske uslove, da postoji značajan potencijal da se smanji rizik, trajanje i ozbiljnost takvog prekoračenja.

(2) Kratkoročni akcioni planovi mogu se, radi zaštite zdravlja ljudi i/ili životne sredine po potrebi, donijeti i u slučaju da postoji opasnost od prekoračenja jedne ili više graničnih ili ciljnih vrijednosti za pojedine zagađujuće materije koje su utvrđene aktom iz člana 18. stav 2. ovog zakona.

(3) Ministarstvo daje saglasnost na kratkoročne akcione planove iz stava 1. ovog člana.

Član 34.

(1) Kratkoročni akcioni planovi iz člana 33. ovog zakona sadrže obavezno mjere koje se kratkoročno preduzimaju u cilju smanjenja rizika ili trajanja takvog prekoračenja.

(2) Kratkoročnim akcionim planom iz stava 1. ovog člana mogu se, u zavisnosti od svakog pojedinačnog slučaja, preduzeti djelotvorne mjere za kontrolu aktivnosti koje doprinose nastanku opasnosti od prekoračenja odgovarajućih graničnih ili ciljnih vrijednosti ili koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i, po potrebi, privremeno zaustaviti navedene aktivnosti.

(3) Kratkoročnim akcionim planovima mogu se predvidjeti mjere u vezi sa saobraćajem motornih vozila, u skladu sa posebnim zakonom, radovima na izgradnji, radom industrijskih postrojenja, upotrebom proizvoda koji sadrže zagađujuće materije i grijanjem domaćinstava, kao i specifične aktivnosti namijenjene zaštititi osjetljivih grupa stanovništva, naročito djece.

Član 35.

Kratkoročni akcioni planovi i informacije o načinu na koji će se primjenjivati moraju biti dostupni javnosti i zainteresovanim organizacijama, kao što su organizacije koje se bave zaštitom životne sredine, organizacije koje zastupaju interese osjetljivih grupa stanovništva, zdravstvenim organizacijama i udruženjima privrednika.

Član 36.

(1) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavještava Ministarstvo odmah, ako se bilo koja granična vrijednost, kritični nivo, granica tolerancije, ciljna vrijednost i dugoročni cilj, koncentracija opasna po zdravlje ljudi ili koncentracija o kojoj se izvještava javnost prekorači zbog značajnog prekograničnog prenosa vazduhom zagađujućih materija ili njihovih prekursora.

(2) Ministarstvo u slučaju iz stava 1. ovog člana, po potrebi, preduzima zajedničke aktivnosti sa nadležnim organima druge države, kao što su priprema zajednički koordiniranog plana kvaliteta vazduha i/ili priprema i primjena kratkoročnog akcionog plana za susjedne zone u našoj i susjednim zemljama i razmjena potrebnih informacija.

(3) U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se izvještava javnost u zonama ili aglomeracijama u blizini entitetske granice, Ministarstvo u najkraćem roku o tome obavještava nadležni organ susjedne države.

(4) Ministarstvo informiše javnost u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana.

Član 37.

(1) Republički program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih republičkih emisija zagađujućih materija (u daljem tekstu: Republički program) donosi Vlada za period od četiri godine.

(2) Republički program sadrži:

a) podatke o usvojenim instrumentima politike zaštite vazduha i mjerama za smanjenje emisija zagađujućih materija iz člana 26. stav 3. ovog zakona,

b) kvantifikovanu procjenu efekata politika i mjera iz tačke a) ovog stava u odnosu na emisije zagađujućih materija iz 2000. godine koja se uzima kao referentna,

v) orijentacionu procjenu o mogućim značajnim promjenama u geografskoj distribuciji maksimalnih republičkih emisija i

g) druge podatke i dokumentaciju.

(3) Republički program mora biti dostupan javnosti i zainteresovanoj javnosti.

Član 38.

(1) Republički plan za smanjenje emisija iz postojećih postrojenja za sagorijevanje je dio republičkog programa iz člana 37. ovog zakona.

(2) Republički plan za smanjenje emisija iz postojećih postrojenja za sagorijevanje obavezno sadrži:

a) ciljeve i u odnosu na njih definisane ciljne vrijednosti,

b) mjere i rokove za postizanje ciljeva i ciljnih vrijednosti i

v) postupak praćenja realizacije ovog plana.

Član 39.

(1) Na području gdje je utvrđena treća kategorija kvaliteta vazduha organ nadležan za poslove zaštite životne sredine nalaže operateru da izradi plan za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja vazduha i određuje rok za izradu tog plana.

(2) Operater je dužan da u roku iz stava 1. ovog člana izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja.

(3) Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja sadrži:

a) opis posljedica prekomjernog zagađivanja vazduha,

b) zonu u kojoj se nalazi operater,

v) mjere za postizanje poboljšanja kvaliteta vazduha,

g) opis odabranih tehnoloških i drugih rješenja,

d) procjenu troškova,

đ) redoslijed sprovođenja planiranih aktivnosti,

e) rok za sprovođenje planiranih aktivnosti,

ž) sredstva za sprovođenje plana i

z) druge podatke i dokumentaciju.

(4) Saglasnost na plan iz stava 2. ovog člana daje organ koji je naložio izradu tog plana.

V MJERE ZA POBOLJŠANJE KVALITETA VAZDUHA

Član 40.

Mjere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha i poboljšanje kvaliteta vazduha obuhvataju:

- a) propisivanje graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija iz stacionarnih izvora zagađivanja,
- b) propisivanje graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija iz pokretnih izvora zagađivanja,
- v) usklađivanje sa maksimalnim republičkim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije,
- g) propisivanje dozvoljenih količina pojedinih zagađujućih materija u određenim proizvodima,
- d) smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte,
- đ) postepeno smanjivanje upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač i
- e) ostale mjere za sprečavanje i smanjenje zagađenja.

Član 41.

(1) Ministar posebnim propisom utvrđuje mjere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha i poboljšanje kvaliteta vazduha koje sadrže:

- a) granične vrijednosti emisije zagađujućih materija u vazduh,
- b) način, postupak, učestalost i metodologiju mjerenja emisije zagađujućih materija,
- v) kriterijume za uspostavljanje mjernih mjesta za mjerenje emisije,
- g) postupak vrednovanja rezultata mjerenja emisije i usklađenost sa propisanim normativima,
- d) sadržaj izvještaja o izvršenim mjerenjima emisije i bilansu emisije i
- đ) način dostavljanja podataka o emisijama za potrebe informacionog sistema i rokove dostavljanja podataka.

(2) Aktom iz stava 1. ovog člana mogu se, za postojeće izvore zagađivanja vazduha, propisati dozvoljena prekoračenja graničnih vrijednosti emisije određenih zagađujućih materija i odrediti rok u kome se te vrijednosti moraju smanjiti na nivo graničnih vrijednosti emisije.

Član 42.

Ministarstvo propisuje granične vrijednosti emisije zagađujućih materija iz postojećih postrojenja za sagorjevanje, imajući u vidu: vrstu, kapacitet, starost, planirani radni vijek postrojenja i gorivo koje se u njemu koristi, kao i metode, način mjerenja emisije zagađujućih materija, kriterijume za izbor mjernih mjesta, način provjere tačnosti mjerenja (kontrolna mjerenja i kalibracija), način obrade rezultata mjerenja, način i

rokove za dostavljanje podataka i postupak određivanja ukupne godišnje emisije iz postrojenja za sagorijevanje.

Član 43.

U cilju zaštite i očuvanja kvaliteta vazduha vrši se kontrola emisija isparljivih organskih jedinjenja iz instalacija za skladištenje i distribuciju naftnih derivata od terminala do benzinskih pumpi, kao i iz tehnoloških procesa i aktivnosti u kojima se isparljiva organska jedinjenja koriste kao rastvarači.

Član 44.

(1) Pravna lica i preduzetnici koji se bave skladištenjem, distribucijom i stavljanjem u promet nafte i naftnih derivata dužni su da primjenjuju propis o tehničkim mjerama u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja.

(2) Propis iz stava 1. ovog člana kojim se propisuju tehničke mjere i zahtjevi koji se odnose na dozvoljene emisije faktore za isparljiva organska jedinjenja koja potiču iz procesa skladištenja i distribucije nafte i naftnih derivata, odnosno za skladišne, utovarne i istovarne instalacije na terminalima i za cisterne, utovarne i istovarne instalacije u maloprodajnim objektima, donosi ministar u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove energetike.

Član 45.

(1) Pravno lice i preduzetnik koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dužan je da primenjuje mjere u cilju smanjenja vrijednosti emisije isparljivih organskih jedinjenja ispod propisanih vrijednosti.

(2) Ministar donosi propis kojim utvrđuje:

a) listu industrijskih postrojenja i aktivnosti u kojima se kontroliše emisija isparljivih organskih jedinjenja,

b) vrijednosti emisije isparljivih organskih jedinjenja pri određenoj potrošnji rastvarača i ukupne dozvoljene emisije isparljivih organskih jedinjenja iz postrojenja i aktivnosti i

v) šeme za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja.

(3) Šema za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja je propisani alternativni način smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja.

Član 46.

(1) Pokretni izvori zagađivanja mogu se koristiti i stavljati u promet ako zagađujuće materije u izduvnim gasovima iz tih izvora ne prelaze granične vrijednosti emisije utvrđene tehničkim propisima, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Emisije iz pokretnih izvora zagađivanja kontrolišu se prilikom redovnog, vanrednog i kontrolnog tehničkog pregleda, u skladu sa odgovarajućim tehničkim propisom i zakonom kojim se uređuje bezbjednost saobraćaja.

Član 47.

Maksimalne republičke emisije utvrđuju se za acidifikujuće i eutrofikujuće zagađujuće materije i prekursore ozona, i to za: sumpor-dioksid (SO_2), azotne okside (NO_x), isparljiva organska jedinjenja i amonijak (NH_3), u cilju unapređenja i zaštite životne sredine i zdravlja ljudi od štetnog dejstva acidifikacije, eutrofikacije i prizemnog ozona, a radi postizanja dugoročnih ciljeva koji podrazumijevaju održavanje kritičnih nivoa i zaštitu stanovništva.

Član 48.

(1) Goriva koja se stavljaju u promet, odnosno koriste u stacionarnim i pokretnim izvorima zagađivanja moraju zadovoljavati zahtjeve kvaliteta propisane važećim standardima i tehničkim propisima koji se odnosi na kvalitet tog goriva.

(2) Ministar u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove energetike donosi:

- a) tehnički propis iz stava 1. ovog člana kojim se propisuju tehnički i drugi zahtjevi koje to gorivo mora da ispunjava,
- b) dozvoljenu količinu zagađujućih materija u gorivu,
- v) metode ispitivanja goriva,
- g) način utvrđivanja kvaliteta i dokazivanja usklađenosti sa propisanim graničnim vrijednostima.

Član 49.

(1) U cilju smanjivanja emisija isparljivih organskih jedinjenja iz boja i lakova propisuje se maksimalno dozvoljeni sadržaj pojedinih isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima.

(2) Maksimalno dozvoljeni sadržaj isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima utvrđen je propisima kojima se uređuju hemikalije.

Član 50.

(1) Gasovi sa efektom staklene bašte su: ugljen-dioksid (CO_2), metan (CH_4), azotsuboksid (N_2O), fluorougljovodonici (HFCs), perfluorougljenici (PFCs) i sumporheksafluorid (SF_6).

(2) Sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha koje utiče na promjenu klime sprovodi se:

- a) primjenom mjera za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i
- b) praćenjem emisija gasova sa efektom staklene bašte iz izvora i praćenjem odstranjenih količina ovih gasova putem ponora.

(3) Mjere iz stava 2. tačka a) ovog člana realizuju se:

- a) razvojem i korišćenjem čistijih tehnologija kojima se sprečava ili smanjuje emisija gasova sa efektom staklene bašte,
- b) podsticanjem korišćenja obnovljivih izvora energije,
- v) podsticanjem energetske efikasnosti i

g) aktivnostima kojima se povećava odstranjivanje gasova sa efektom staklene bašte iz atmosfere.

(4) Mjere iz stava 2. tačka a) ovog člana mogu se sprovoditi u okviru Mehanizma čistog razvoja Kjoto protokola.

(5) Sprovođenje Mehanizma čistog razvoja, koji odobrava programe i projekte koji se sprovode u okviru mehanizma čistog razvoja, vrši Tijelo koje osniva Vlada.

(6) Kriterijume i način odobravanja programa i projekata koji se realizuju u okviru Mehanizma čistog razvoja utvrđeni su propisom Vlade.

(7) Podaci o emisijama i odstranjenim količinama gasova sa efektom staklene bašte iz stava 2. tačka b) ovog člana čine Inventar emisije gasova sa efektom staklene bašte.

(8) Republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove vodi Inventar emisije gasova sa efektom staklene bašte.

(9) Podaci iz stava 7. ovog člana su javni.

Član 51.

(1) Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju djelatnost proizvodnje, održavanja i/ili popravke, sakupljanja, obnavljanja i obrade, kontrolu korišćenja, stavljanja na tržište, trajnog odlaganja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač moraju postupati u skladu sa posebnim propisom koji donosi Vlada.

(2) Propisom iz stava 1. ovog člana utvrđuje se:

a) način postepenog smanjivanja potrošnje supstanci koje oštećuju ozonski omotač,

b) postupanje sa tim supstancama,

v) postupanje sa proizvodima i opremom koji sadrže ili su pomoću tih supstanci proizvedeni,

g) postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač nakon prestanka upotrebe proizvoda i opreme koji ih sadrže,

d) način njihovog sakupljanja, obnavljanja i obrade, korišćenja i trajnog odlaganja, stavljanja u promet,

đ) način obračuna troškova njihovog ponovnog korišćenja i

e) način označavanja proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač.

(3) Za obavljanje djelatnosti proizvodnje, održavanja i/ili popravke i isključivanja iz upotrebe proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač pravna lica i preduzetnici moraju imati dozvolu Ministarstva.

(4) Podaci o nenamjerno ispuštenim dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama čine Inventar o nenamjerno ispuštenim dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama, koji vodi republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove.

(5) Podaci iz stava 4. ovog člana su javni.

Član 52.

(1) U cilju kontrole emisija fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, njihove upotrebe i postupanja sa opremom i uređajima koji sadrže ove gasove, ministar propisuje:

a) način kontrole emisija fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz klimatizacionih sistema motornih vozila,

b) listu i sastav fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i njihov potencijal globalnog zagrijavanja, način korišćenja, sakupljanja i uništavanja ovih gasova, način označavanja i odlaganja proizvoda i opreme koji sadrže ove gasove, način izvještavanja o fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama, način kontrole korišćenja i stavljanja na tržište, kao i način obuke i uslove za izdavanje sertifikata pravnim licima i preduzetnicima za rad sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte,

v) minimalne uslove za izdavanje sertifikata:

1) pravnim licima i preduzetnicima za rad sa stacionarnim rashladnim i klima uređajima, kao i toplotnim pumpama koje sadrže određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte,

2) pravnim licima i preduzetnicima za rad sa stacionarnim sistemima zaštite od požara i aparatima za gašenje požara koji sadrže određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte,

3) pravnim licima i preduzetnicima koji se bave sakupljanjem određenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz uređaja pod visokim pritiskom,

4) pravnim licima i preduzetnicima koji se bave sakupljanjem iz opreme određenih rastvarača na bazi fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte,

g) minimalne zahtjeve za programe obuke i uslove za priznavanje uvjerenja o obuci za pravna lica i preduzetnike koji rade sa klimatizacionim sistemima koji sadrže određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte u motornim vozilima i

d) način izvještavanja o programima treninga i izdatim sertifikatima u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama.

(2) Propis iz stava 1. ovog člana sadrži obrazac izvještaja koji podnosi proizvođač, uvoznik i izvoznik određenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, način označavanja proizvoda i opreme koji sadrže određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, standardne procedure za provjeru ispuštanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz stacionarnih sistema zaštite od požara, iz stacionarne rashladne i klimatizacione opreme, kao i iz toplotnih pumpi.

Član 53.

Na teritoriji Republike zabranjuje se:

a) proizvodnja supstanci koje oštećuju ozonski omotač,

b) uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač, a koje su utvrđene potvrđenim međunarodnim ugovorom, odnosno proizvoda i opreme koji sadrže ove supstance, iz zemalja odnosno u zemlje koje nisu ugovorne strane tog ugovora,

v) uvoz i/ili izvoz i stavljanje u promet bez dozvole supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte,

g) uvoz i/ili izvoz i stavljanje u promet novih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje se kontrolišu, a koje oštećuju ozonski omotač, izuzev hlorofluorougijovodonika,

d) ispuštanje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte,

đ) punjenje proizvoda i opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte supstancama koje oštećuju ozonski omotač,

e) ispiranje supstancama koje oštećuju ozonski omotač,

ž) uvoz i/ili izvoz, stavljanje u promet i korišćenje rezervoara za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte,

z) stavljanje u promet na malo supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i

i) uvoz i/ili izvoz i stavljanje u promet korišćenih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Član 54.

(1) Ministarstvo vodi evidenciju o uvozu i/ili izvozu, stavljanju u promet i potrošnji supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, odnosno proizvoda i opreme koji ih sadrže, pravnim licima i preduzetnicima koji se bave djelatnošću uvoza i/ili izvoza, stavljanja u promet, proizvodnje i održavanja proizvoda i opreme koji sadrže te supstance, sakupljanja, obnavljanja i obrade supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte.

(2) Ministar propisuje način vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana.

Član 55.

(1) Postrojenje se mora projektovati, graditi i/ili proizvoditi, opreмати, koristiti i održavati tako da ne ispušta zagađujuće materije u vazduh u količini većoj od graničnih vrijednosti emisije.

(2) Ukoliko dođe do kvara uređaja kojima se obezbjeđuje sprovođenje propisanih mjera zaštite ili do poremećaja tehnološkog procesa, zbog čega dolazi do prekoračenja graničnih vrijednosti emisije, operator je dužan da kvar ili poremećaj otkloni, odnosno prilagodi rad nastaloj situaciji ili da obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku.

(3) U slučaju prekoračenja graničnih vrijednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu operator je dužan, kada to uoči ili po nalogu nadležnog inspektora, da preduzme tehničko-tehnološke mjere ili da obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti.

(4) Operator stacionarnog izvora zagađivanja, kod koga se u procesu obavljanja djelatnosti mogu emitovati gasovi neprijatnog mirisa, dužan je da primjenjuje mjere koje

će dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije.

Član 56.

(1) Novoizgrađeni ili rekonstruisani stacionarni izvor zagađivanja može početi sa radom ukoliko pribavi ekološku dozvolu, u skladu sa propisom o zaštiti životne sredine.

(2) Zabranjuje se rad novoizgrađenog ili rekonstruisanog stacionarnog izvora zagađivanja vazduha, kao i obavljanje drugih aktivnosti na otvorenom prostoru koje mogu dovesti do nekontrolisanog oslobađanja zagađujućih materija, dok se ne pribavi ekološka dozvola iz stava 1. ovog člana.

Član 57.

(1) Operater je dužan da:

a) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja i svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) dostavi Ministarstvu i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave,

b) obezbijedi redovni monitoring emisije i da o tome vodi evidenciju,

v) obezbijedi kontinuirana mjerenja emisije ako je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinuirano mjerenje, uz saglasnost Ministarstva,

g) obezbijedi kontrolna mjerenja emisije preko ovlašćenog pravnog lica, ako mjerenja emisije obavlja samostalno,

d) obezbijedi propisana povremena mjerenja emisije, preko ovlašćenog pravnog lica, dva puta godišnje, ukoliko ne vrši kontinuirano mjerenje emisije,

đ) obezbijedi praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspeksijskog organa, samostalno ili preko ovlašćenog pravnog lica,

e) vodi evidenciju o obavljenim mjerenjima sa podacima o mjernim mjestima, rezultatima i učestalosti mjerenja i dostavi podatke u formi propisanog izvještaja Ministarstvu i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave, i to:

1) za mjerenja iz stava 1. t. b) i v) ovog člana – jednom u tri mjeseca u roku od 15 dana od isteka tromjesječja,

2) za mjerenja iz stava 1. tačka d) ovog člana – u roku od 30 dana od dana izvršenog mjerenja,

3) za mjerenja na godišnjem nivou – u vidu godišnjeg izvještaja najkasnije do 31. januara tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu,

ž) vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja i

z) vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mjernih uređaja za mjerenje emisije.

(2) Operater je dužan da o svom trošku sprovede mjere za smanjenje emisija zagađujućih materija utvrđenih planom za svoje stacionarne izvore zagađivanja vazduha.

VI POSLOVI MJERENJA EMISIJE I NIVOA ZAGAĐUJUĆIH MATERIJA U VAZDUHU

Član 58.

(1) Ovlašćena pravna lica koja imaju dozvolu za monitoring kvaliteta vazduha dužna su da mjerenje kvaliteta vazduha obavljaju u skladu sa propisom iz člana 9. stav 3. i člana 18. stav 2. ovog zakona.

(2) Ovlašćena pravna lica koja imaju dozvolu za mjerenje emisije iz stacionarnih izvora zagađivanja dužna su da mjerenje emisije obavljaju u skladu sa aktom iz čl. 41. i 42. ovog zakona.

(3) Pravno lice iz člana 15. stav 4. dužno je da praćenje rada automatskih stanica i prikupljanje podataka vrši u skladu sa propisom iz člana 9. stav 3. i člana 18. stav 2. ovog zakona.

Član 59.

(1) Ovlašćena pravna lica iz člana 58. st. 1. i 2. ovog zakona mogu vršiti mjerenje po dobijanju dozvole nadležnog Ministarstva, ukoliko ispunjavaju uslove u pogledu kadra, opreme i prostora, kao i ako su tehnički osposobljena prema zahtjevima standarda BAS ISO/IEC 17025, u skladu sa Zakonom o metrologiji Republike Srpske.

(2) Ministar propisuje detaljnije uslove za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana, kao i uslove koje treba da ispunji pravno lice iz člana 15. stav 4. ovog zakona.

(3) Dozvola za mjerenje kvaliteta vazduha i/ili emisije oduzeće se ako ovlašćeno pravno lice prestane da ispunjava propisane uslove i ako se utvrdi da ovlašćeno pravno lice ove poslove ne obavlja u skladu sa izdatom dozvolom i propisima iz člana 9. stav 3, člana 18. stav 2. ovog zakona, odnosno čl. 41. i 42. ovog zakona.

Član 60.

(1) Operater koji samostalno vrši mjerenje kvaliteta vazduha i/ili emisije mjerenja mora vršiti u skladu sa propisom iz člana 9. stav 3. i člana 18. stav 2. ovog zakona, odnosno čl. 41. i 42. ovog zakona.

(2) Operater iz stava 1. ovog člana može dobiti dozvolu Ministarstva da, u okviru svoje registrovane djelatnosti, samostalno obavlja poslove mjerenja kvaliteta vazduha i/ili emisije, pod uslovom da je stručno i tehnički osposobljen.

(3) Ministar propisuje detaljnije uslove za izdavanje dozvole iz stava 2. ovog člana u skladu sa članom 59. stav 2. ovog zakona.

Član 61.

(1) Pravno lice iz člana 58. st. 1. i 2. i člana 60. stav 1. ovog zakona može da dobije dozvolu za vršenje poslova iz člana 59. stav 1. i člana 60. stav 1. ovog zakona uz potvrdu o stručnoj i tehničkoj osposobljenosti.

(2) Potvrdu iz stava 1. ovog člana izdaje nadležno tijelo za akreditaciju.

Član 62.

Ministar, na osnovu inicijative inspektora, oduzima dozvolu iz člana 59. stav 1. ovog zakona, odnosno dozvolu iz člana 60. stav 2. ovog zakona.

Član 63.

(1) Revizija izdatih dozvola vrši se jednom godišnje ili na zahtjev ovlašćenog pravnog lica, odnosno operatera.

(2) Ministarstvo jednom godišnje u „Službenom glasniku Republike Srpske” objavljuje spisak pravnih lica iz člana 58. st. 1. i 2. ovog zakona kojima je izdata dozvola iz člana 59. stav 1. ovog zakona.

VII INFORMISANJE I IZVJEŠTAVANJE

Član 64.

Nadležni organ dužan je da obavještava druge organe i organizacije i javnost putem elektronskih i štampanih medija najmanje u jednom glasilu koji se distribuira na teritoriji cijele Republike, o:

- a) kvalitetu vazduha,
- b) planovima kvaliteta vazduha i odlaganja na određeno vrijeme postizanja granične vrijednosti za azot-dioksid, benzen i suspendovane čestice RM_{10} ,
- v) planovima za dostizanje ciljnih vrijednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrijednosti i
- g) godišnjem izvještaju o svim zagađujućim materijama koje su obuhvaćene ovim zakonom.

Član 65.

(1) Informacija o kvalitetu vazduha iz člana 64. ovog zakona obavezno sadrži:

a) ažurirane podatke o koncentracijama zagađujućih materija u vazduhu koje su obuhvaćene ovim zakonom, a naročito sumpor-dioksid, azot-dioksid, suspendovane čestice (RM_{10}), prizemni ozon i ugljen-monoksid i

b) prosječne vrijednosti koncentracija u vazduhu u prosječnom periodu za prizemni ozon, granične vrijednosti za zaštitu zdravlja ljudi, koncentracije opasne po zdravlje ljudi, kritične nivoe za zaštitu vegetacije, ciljnu i graničnu vrijednost za $RM_{2,5}$.

(2) U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se izvještava javnost, nadležni organ obavještava javnost o: lokaciji ili području prekoračenja; vrsti koncentracije koja je prekoračena (koncentracija o kojoj se izvještava javnost ili koja je opasna po zdravlje ljudi); vremenu početka i trajanju prekoračenja; najvišoj jednočasovnoj koncentraciji, odnosno najvišoj osmočasovnoj srednjoj koncentraciji u slučaju prizemnog ozona; geografskom području na kojem se očekuje prekoračenje koncentracije o kojoj se izvještava javnost i/ili koja je opasna po zdravlje

ljudi; prognozama za naredni period sa očekivanim promjenama zagađenja sa procjenom promjene; podacima za posebno osjetljive grupe stanovništva, mogućim efektima po zdravlje i preporučenom ponašanju (podaci o posebno osjetljivim grupama, opis mogućih simptoma, preduzimanje preporučenih mjera, nove informacije o toku događaja) i podacima o preventivnim mjerama za smanjenje zagađenja.

Član 66.

(1) Nadležni organ obavještava javnost o:

a) kvalitetu vazduha, u obliku godišnjeg izvještaja o stanju kvaliteta vazduha, do 31. jula tekuće godine za prethodnu godinu,

b) planovima kvaliteta vazduha i odlaganja na određeno vrijeme postizanja ciljne vrijedosti za azot-dioksid ili benzen i suspendovane čestice RM_{10} , u roku od osam dana od dana usvajanja i

v) planovima za dostizanje ciljnih vrijednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrijednosti, u roku od osam dana od dana usvajanja.

(2) Godišnji izvještaj o stanju kvaliteta vazduha u Republici priprema i objavljuje republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove.

(3) Republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove jednom mjesečno objavljuje izvještaje o stanju kvaliteta vazduha, a na osnovu podataka iz lokalnih mreža.

VIII INFORMACIONI SISTEM

Član 67.

(1) Informacioni sistem kvaliteta vazduha sastavni je dio jedinstvenog informacionog sistema zaštite životne sredine i sadrži:

a) podatke republičke mreže i lokalnih mreža za praćenje kvaliteta vazduha, kao i podatke koji su dobijeni mjerenjem od strane operatera,

b) podatke o supstancama koje oštećuju ozonski omotač,

v) podatke iz inventara emisije gasova sa efektom staklene bašte i odstranjenih količina ovih gasova putem ponora,

g) podatke iz inventara nenamjerno ispuštenih dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci,

d) mjere i planove za zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha,

đ) mjere i planove za ublažavanje klimatskih promjena,

e) mjere i planove za zaštitu ozonskog omotača,

ž) podatke o prekoračenju koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i mjere zaštite zdravlja ljudi i životne sredine u takvim slučajevima,

z) podatke o organima republičke uprave i o ovlašćenim pravnim licima koja obavljaju poslove monitoringa kvaliteta vazduha i mjerenja nivoa zagađujućih materija i emisije,

i) podatke iz registra izvora zagađivanja vazduha,

- j) podatke o izvršenom inspekcijskom nadzoru i izrečenim mjerama i
 - k) druge podatke od značaja za kvalitet vazduha.
- (2) Informacioni sistem kvaliteta vazduha za Republiku vodi republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove.
- (3) Republički organi i organizacije, operateri i ovlašćena pravna lica dužni su da blagovremeno i bez naknade dostavljaju podatke iz svoje nadležnosti, kao i druge podatke koji su potrebni za vođenje informacionog sistema o kvalitetu vazduha republičkoj upravnoj organizaciji nadležnoj za hidrološke i meteorološke poslove u cilju izrade planova i izvještaja, u skladu sa ovim zakonom.
- (4) Republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove dužna je da na zahtjev jedinica lokalne samouprave ustupi prikupljene podatke iz stava 1. ovog člana bez naknade.
- (5) Republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove prikuplja i unosi podatke u informacioni sistem kvaliteta vazduha u skladu sa ovim zakonom.

Član 68.

Podaci iz informacionog sistema kvaliteta vazduha se koriste za razmjenu informacija o mjernim mjestima u republičkoj i lokalnoj mreži, tehnikama mjerenja, kao i za razmjenu podataka dobijenih praćenjem kvaliteta vazduha u republičkoj i lokalnim mrežama i podataka o emisijama iz izvora zagađivanja vazduha za potrebe izvještavanja u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama.

Član 69.

- (1) Ministarstvo razmjenjuje podatke o kvalitetu vazduha i emisijama sa međunarodnim organizacijama i drugim državama u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima.
- (2) Republička upravna organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove razmjenjuje podatke sa Evropskom agencijom za zaštitu životne sredine i Evropskom mrežom za informacije i posmatranje.

IX FINANSIRANJE ZAŠTITE I POBOLJŠANJA KVALITETA VAZDUHA

Član 70.

Sredstva za finansiranje zaštite i unapređenje kvaliteta vazduha obezbjeđuju se u budžetu Republike, budžetu jedinice lokalne samouprave, iz prihoda fonda nadležnog za zaštitu i finansiranje životne sredine, kao i iz prihoda prikupljenih iz obaveza operatera, a u skladu sa zakonima kojima se uređuje oblast zaštite i finansiranje životne sredine i ovim zakonom.

Član 71.

Sredstva iz člana 70. ovog zakona koriste se za:

- a) ocjenjivanje kvaliteta vazduha i razvrstavanje zona i aglomeracija prema kategorijama kvaliteta vazduha,
- b) održavanje, funkcionisanje i razvoj republičke mreže,
- v) realizaciju programa kontrole kvaliteta vazduha u republičkoj mreži,
- g) mjerenja posebne namjene,
- d) sprovođenje mjera za smanjenje uticaja zagađenog vazduha na promjenu klime i zaštitu ozonskog omotača,
- đ) izvršavanje obaveza preuzetih međunarodnim ugovorima,
- e) uspostavljanje i održavanje registra izvora zagađivanja vazduha i informacionog sistema kvaliteta vazduha,
- ž) realizaciju akcionog plana, planova kvaliteta vazduha i kratkoročnih akcionih planova,
- z) finansiranje i/ili sufinansiranje stručnih i naučnih istraživanja potrebnih za ostvarivanje ciljeva ovog zakona,
- i) sufinansiranje investicija koje će doprinijeti bitnom smanjenju zagađivanja vazduha,
- j) finansiranje i/ili sufinansiranje drugih projekata, programa i mjera u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha,
- k) podsticanje čistijih tehnologija i primjenu najbolje dostupnih tehnika za rad postrojenja i obavljanje aktivnosti,
- l) primjenu tehnologije i proizvoda koji smanjuju zagađivanje vazduha i
- lj) sufinansiranje preventivnih i interventnih mjera u vanrednim okolnostima zagađivanja vazduha i osposobljavanje za reagovanje u slučaju udesa.

X NADZOR

Član 72.

Upravni nadzor nad sprovođenjem i primjenom ovog zakona i propisa donesenih za njegovo sprovođenje vrši Ministarstvo.

Član 73.

Inspekcijski nadzor nad poštovanjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo sprovođenje vrši Republička uprava za inspekcijske poslove putem nadležnih republičkih inspektora i inspektora u jedinicama lokalne samouprave (u daljem tekstu: inspektor).

Član 74.

U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor, pored opštih ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ima ovlašćenja i da:

a) zabrani rad ako se uočene nepravilnosti ne otklone u ostavljenom roku, do otklanjanja nepravilnosti,

b) zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili naloži preduzimanje drugih odgovarajućih mjera zaštite dok se emisija i nivoi zagađujućih materija u vazduhu ne svedu na propisane granične vrijednosti,

v) naredi pribavljanje rezultata mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u vazduhu preko ovlašćenog pravnog lica i zabrani rad ako se rezultati mjerenja ne dostave na uvid u ostavljenom roku,

g) u toku vršenja inspekcijskog pregleda naredi da se izvrše kontrolna mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u vazduhu preko drugog ovlašćenog pravnog lica, kad operater samostalno ili preko određenog ovlašćenog pravnog lica vrši mjerenja, a rezultati izvršenih mjerenja pružaju osnov za to,

d) predloži oduzimanje ovlašćenja za obavljanje poslova mjerenja emisije i/ili praćenje kvaliteta vazduha ako se ti poslovi ne obavljaju u skladu sa zakonom,

đ) zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili drugu aktivnost koja se obavlja protivno ovom zakonu,

e) zabrani postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, kao i proizvodima koji sadrže te supstance ili su pomoću njih proizvedeni protivno ovom zakonu,

ž) zabrani poslove servisiranja i isključivanja iz upotrebe, odnosno sakupljanja, obnavljanja i obrade proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovane gasove sa efektom staklene bašte ako utvrdi da ih obavlja lice koje za to nema dozvolu, odnosno predloži oduzimanje dozvole za obavljanje tih poslova, ako lice prestane da ispunjava propisane uslove i

z) zabrani uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte za koje nije izdata dozvola.

XI KAZNENE ODREDBE

Član 75.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

a) prekorači granične i/ili ciljne vrijednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu (član 19),

b) prekorači tolerantne vrijednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu (član 20),

v) ne primjenjuje mjere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 44. stav 1. i član 45. stav 1),

g) proizvodi supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka a),

d) uvozi i/ili izvozi supstance koje oštećuju ozonski omotač, odnosno proizvode i opremu koja sadrži ove supstance, a koje su utvrđene ratifikovanim međunarodnim ugovorom iz zemalja, odnosno u zemlje koje nisu strane ugovornice tog ugovora (član 53. stav 1. tačka b),

đ) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte bez dozvole (član 53. stav 1. tačka v),

e) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet korišćene proizvode i opremu koja sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka i),

ž) projektuje, gradi i/ili proizvodi, oprema, koristi i održava izvore zagađivanja vazduha koji ispuštaju zagađujuće materije u vazduh u količini većoj od graničnih vrijednosti emisije (član 55. stav 1),

z) ne otkloni kvar ili poremećaj, odnosno ne prilagodi rad nastaloj situaciji ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku u skladu sa članom 55. stav 2. ovog zakona,

i) ne preduzme tehničko-tehnološke mjere ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti nivoa u skladu sa članom 55. stav 3. ovog zakona,

j) ne primjenjuje mjere koje mogu dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije u skladu sa članom 55. stav 4. ovog zakona,

k) novoizgrađeni ili rekonstruisani stacionarni izvor zagađivanja vazduha otpočne sa radom bez dozvole iz člana 56. stav 1. ovog zakona,

l) ne obezbijedi redovni monitoring emisije i da o tome ne vodi evidenciju (član 57. stav 1. tačka b),

lj) ne obezbijedi kontinuirana mjerenja emisije kada je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinuirano mjerenje (član 57. stav 1. tačka v),

m) ne obezbijedi kontrolna mjerenja emisije preko ovlašćenog pravnog lica, ako mjerenja emisije obavlja samostalno (član 57. stav 1. tačka g),

n) ne obezbijedi propisana povremena mjerenja emisije, preko ovlašćenog pravnog lica, dva puta godišnje, ukoliko ne vrši kontinuirano mjerenje emisije (član 57. stav 1. tačka d) i

nj) ne obezbijedi praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspekcijskog organa, samostalno ili preko ovlašćenog pravnog lica (član 57. stav 1. tačka đ).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

Član 76.

Za prekršaje iz člana 75. ovog zakona mogu se izreći i sljedeće zaštitne mjere za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci:

a) zabrana pravnom licu da se bavi određenom privrednom djelatnošću i

b) zabrana odgovornom licu da vrši određene dužnosti.

Član 77.

(1) Novčanom kaznom od 1.500 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

a) ne izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora iz člana 39. st. 1. i 2. ovog zakona,

b) obavlja djelatnost proizvodnje, održavanja i/ili popravke proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač bez dozvole Ministarstva (član 51. stav 4),

v) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koriste kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač izuzev hlorofluorougļjovodonika (član 53. stav 1. tačka g),

g) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka d),

d) puni sisteme koji koriste fluorovane gasove sa efektom staklene bašte supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka đ),

đ) ispira supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka e),

e) stavlja u promet i koristi rezervoare za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka ž),

ž) stavlja u promet na malo supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka z),

z) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja vazduha i svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) ne dostavi Ministarstvu i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave (član 57. stav 1. tačka a),

i) ne vodi evidenciju o obavljenim mjerenjima s podacima o mjernim mjestima, rezultatima i učestalosti mjerenja (član 57. stav 1. tačka e),

j) ne vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja (član 57. stav 1. tačka ž),

k) ne vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mjernih uređaja za mjerenje emisije (član 57. stav 1. tačka z),

l) mjerenje kvaliteta vazduha i/ili emisije ne obavlja u skladu članom 58. ovog zakona,

lj) otpočne vršenje mjerenja prije dobijanja dozvole Ministarstva (član 59. stav 1),

m) mjerenje kvaliteta vazduha i/ili emisije ne obavlja u skladu članom 60. stav 1. ovog zakona i

n) otpočne vršenje mjerenja bez dozvole Ministarstva (član 60. stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 500 KM do 1.000 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana pravnom licu može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene djelatnosti, a odgovornom licu da vrši određene poslove, za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci.

Član 78.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 10.000 KM kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

a) prekorači granične i/ili ciljne vrijednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu (član 19),

b) prekorači tolerantne vrijednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu (član 20),

v) ne izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađivanja iz člana 39. st. 1. i 2. ovog zakona,

g) ne primjenjuje mjere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 44. stav 1. i član 45. stav 1),

d) obavlja djelatnost proizvodnje, održavanja i/ili popravke proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač bez dozvole Ministarstva (član 51. stav 4),

đ) proizvodi supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka a),

e) uvozi i/ili izvozi supstance koje oštećuju ozonski omotač, odnosno proizvode i opremu koja sadrži ove supstance, a koje su utvrđene ratifikovanim međunarodnim ugovorom iz zemalja, odnosno u zemlje koje nisu strane ugovornice tog ugovora (član 53. stav 1. tačka b),

ž) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte bez dozvole (član 53. stav 1. tačka v),

z) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koristi kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač izuzev hlorofluorougļjovodonika (član 53. stav 1. tačka g),

i) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka d),

j) puni sisteme koji koriste fluorovane gasove sa efektom staklene bašte supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka đ),

k) ispira supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka e),

l) stavlja u promet i koristi rezervoare za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka ž),

lj) stavlja u promet na malo supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka z),

m) ne otkloni kvar ili poremećaj, odnosno ne prilagodi rad nastaloj situaciji ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku, u skladu sa članom 55. stav 2. ovog zakona,

n) ne preduzme tehničko-tehnološke mjere ili obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti nivoa u skladu sa članom 55. stav 3. ovog zakona,

nj) ne primjenjuje mjere koje mogu dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije u skladu sa članom 55. stav 4. ovog zakona,

o) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja vazduha i svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) ne dostavi Ministarstvu i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave (član 57. stav 1. tačka a),

p) ne obezbijedi redovni monitoring emisije i o tome ne vodi evidenciju (član 57. stav 1. tačka b),

r) ne obezbijedi kontinuirana mjerenja emisije ako je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinuirano mjerenje (član 57. stav 1. tačka v),

s) ne obezbijedi kontrolna mjerenja emisije preko ovlašćenog pravnog lica, ako mjerenja emisije obavlja samostalno (član 57. stav 1. tačka g),

t) ne obezbijedi propisana povremena mjerenja emisije, preko ovlaštenog pravnog lica, dva puta godišnje, ukoliko ne vrši kontinuirano mjerenje emisije (član 57. stav 1. tačka d),

ć) ne obezbijedi praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspekcijskog organa, samostalno ili preko ovlaštenog pravnog lica (član 57. stav 1. tačka đ),

u) ne vodi evidenciju o obavljenim mjerenjima sa podacima o mjernim mjestima, rezultatima i učestalosti mjerenja (član 57. stav 1. tačka e),

f) ne vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja (član 57. stav 1. tačka ž),

h) ne vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mjernih uređaja za mjerenje emisije (član 57. stav 1. tačka z) i

c) otpočne da vrši mjerenja bez dozvole Ministarstva (član 60. stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana preduzetniku se može izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene delatnosti, a odgovornom licu da vrši određene poslove, za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci.

XII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 79.

Vlada će, na prijedlog Ministarstva, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti:

a) propis o uslovima za monitoring kvaliteta vazduha na teritoriji Republike iz člana 9. stav 3. ovog zakona,

b) propis o kontroli i vrijednosti kvaliteta vazduha iz člana 11. stav 3. i člana 18. stav 2. ovog zakona i

v) propis o postupanju sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač iz člana 51. stav 2. ovog zakona.

Član 80.

(1) Ministar će, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti:

a) pravilnik o načinu vođenja evidencije o koncentracijama i izvorima prekoračenja graničnih vrijednosti kvaliteta vazduha iz člana 24. stav 3. ovog zakona,

b) pravilnik o mjerama za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha i poboljšanje kvaliteta vazduha iz čl. 41. i 42. ovog zakona,

v) pravilnik o emisiji isparljivih organskih jedinjenja iz člana 45. stav 2. ovog zakona,

g) pravilnik o upotrebi i postupanju sa opremom i uređajima koji sadrže fluorovane gasove iz člana 52. stav 1. ovog zakona,

đ) pravilnik o načinu vođenja evidencije iz člana 54. stav 1. ovog zakona i

đ) pravilnik o postupku i uslovima za izdavanje dozvole za monitoring kvaliteta vazduha iz člana 59. stav 2. i člana 60. stav 3. ovog zakona.

(2) Ministar će, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove energetike, u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti:

a) pravilnik o tehničkim mjerama i zahtjevima o dozvoljenim emisionim faktorima za isparljiva organska jedinjenja koja potiču iz procesa skladištenja i distribucije nafte i naftnih derivata iz člana 44. stav 1. ovog zakona i

b) pravilnik o tehničkim i drugim zahtjevima o kvalitetu goriva koja se stavljaju u promet, odnosno koriste u stacionarnim i pokretnim izvorima zagađivanja iz člana 48. stav 1. ovog zakona.

(3) Ministar će, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti pravilnik o metodologiji vođenja Inventara gasova sa efektom staklene bašte i načinu prikupljanja podataka.

Član 81.

Jedinice lokalne samouprave će, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, donijeti propis o kontroli kvaliteta vazduha na lokalnom nivou iz člana 14. stav 4. ovog zakona, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 82.

(1) U roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona izvršiće se ocjenjivanje kvaliteta vazduha u Republici, u skladu sa odredbama ovog zakona.

(2) Informacioni sistem kvaliteta vazduha biće uspostavljen u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 83.

(1) Pravna lica ovlašćena za mjerenje kvaliteta vazduha i/ili emisije na osnovu zakona kojim se uređuje zaštita životne sredine dužna su da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu akta iz člana 59. stav 2. ovog zakona podnesu zahtjev za dobijanje dozvole za obavljanje poslova mjerenja kvaliteta vazduha i/ili emisije.

(2) Dozvola iz stava 1. ovog člana prestaje da važi ako pravno lice u propisanom roku ne podnese zahtjev u skladu sa ovim zakonom.

(3) Operater koji samostalno vrši mjerenje kvaliteta vazduha i/ili emisije dužan je da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu akta iz člana 61. stav 3. ovog zakona podnese zahtjev za dobijanje saglasnosti za obavljanje poslova mjerenja kvaliteta vazduha i/ili emisije.

Član 84.

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovog zakona primjenjuju se odgovarajući podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o zaštiti vazduha („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 53/02), ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 85.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti vazduha („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 53/02).

Član 86.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: 01-1854/11

Datum: 25. novembar 2011. godine

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Mr Igor Radojičić